

2006

MANAGEMENT - II (Optional)

व्यवस्था - II (वैकल्पिक)

000104

Standard : Degree

स्तर : पदवी

Nature : Conventional

स्वरूप : पारंपारिक

Total Marks : 200

एकूण गुण : 200

Duration : 3 Hours

कालावधी : 3 तास

Note :

सूचना :

- (i) Answers must be written either in English or in Marathi.
उत्तरे इंग्रजीमधून किंवा मराठीमधून लिहिली पाहिजेत.
- (ii) Question No. 1 is Compulsory. Of the remaining questions, attempt any four selecting one question from each section.
प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य आहे. उर्वरित प्रश्नांमधून कोणतेही चार सोडवा पण प्रत्येक विभागातून एक प्रश्न निवडून सोडविणे आवश्यक आहे.
- (iii) Figures to the RIGHT indicate marks of the respective question.
उजवीकडील अंक संबंधित प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
- (iv) Number of optional questions upto the prescribed number in the order in which they have been solved will only be assessed. Excess answers will not be assessed.
ज्या क्रमाने निर्धारित संख्येपर्यंत पर्यायी प्रश्नसंख्या सोडविली आहे, तेवढीच प्रश्नसंख्या तपासली जाईल, अतिरिक्त उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- (v) Credit will be given for orderly, concise and effective writing.
नीटनेटक्या, संक्षिप्त व परिणामकारक लिखाणास श्रेय दिले जाईल.
- (vi) Candidate should not write roll number, any name (including their own), signature, address or any indication of their identity anywhere inside the answer book otherwise he will be penalised.
उत्तरपुस्तिकेच्या आतील भागात कोठेही उमेदवाराने बैठक क्रमांक, स्वतः किंवा इतरांचे नाव, पत्ता किंवा आपली ओळख देणारे चिन्ह नमूद करू नये अन्यथा तो शिक्षेस पात्र ठरेल.
- (vii) For each slab of 10 and 15 marks, the examinee is expected to write answers in 125 and 200 words respectively.
प्रत्येकी 10 आणि 15 गुण असलेल्या प्रश्नांची उत्तरे परिक्षार्थीकडून अनुक्रमे 125 आणि 200 शब्दांमध्ये अपेक्षित आहेत.

P.T.O.

1. Answer *any four* of the following :

खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) What do the financial plans and policies relate to ? Why are they important for strategy implementation ? 10
वित्तीय योजना आणि धोरणे ही कशाशी निगडित आहेत? व्यूहरचनेच्या अंमलबजावणीसाठी ती का महत्वाची ठरतात?
- (b) "From the point of view of the developing countries the failure of 'UNCTAD' is much more than its' success". Comment. 10
"विकसनशील देशांच्या दृष्टीकोनातून अंक्टाड (UNCTAD) ला मिळालेले अपयश हे त्याच्या यशापेक्षा बरेच जास्त आहे" भाष्य करा.
- (c) Discuss in regards with 'Make or Buy' decisions with reference to production. 10
उत्पादनाशी संबंधित 'खरेदी वा निर्माण' ह्या निर्णयाबाबत चर्चा करा.
- (d) Justify the need of a competent information system for making a decision in a business enterprise. 10
व्यावसायिक उपक्रमामध्ये निर्णय घेण्यासाठी सक्षम अशा माहितीच्या प्रणालीच्या आवश्यकतेचे समर्थन करा.
- (e) State and explain the pre-condition of an ideal information system. 10
माहितीच्या आदर्श प्रणालीच्या पूर्व अटी सांगून स्पष्ट करा.

SECTION - A

विभाग - अ

2. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) "For making diagnosis of the health of a business enterprise parameters of 'Ratio Analysis' prove useful". Discuss. 15
"व्यावसायिक उपक्रमाच्या तब्येतीचे निदान करण्यासाठी गुणोत्तर पृथक्करणाचे तापमापक उपयुक्त ठरते"
- चर्चा करा.

- (b) Define 'Capital Budgeting'; discuss the various methods of capital budgeting stating its' importance in the area of financial management. 15
'भांडवलाच्या अंदाजपत्रकाची व्याख्या द्या, वित्तीय व्यवस्थापनाच्या क्षेत्रामधील त्याचे महत्व विविध भांडवल अंदाजपत्रकांच्या पद्धतींद्वारे स्पष्ट करा.
- (c) "Dividend policies are crux of the managerial problem". Comment. 10
"लाभांश धोरणे' ही व्यवस्थापकीय समस्यांमधील महत्वपूर्ण समस्या आहे" - भाष्य करा.

3. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) Explain the nature and scope of business finance. 15
व्यावसायिक वित्तीय अर्थव्यवहाराचे स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.
- (b) How will you estimate the requirement of working capital for a restaurant? Give imaginary figures in support of the estimate. 15
आपण एखाद्या उपहारगृहाच्या खेळत्या भांडवलाच्या आवश्यकतेचा अंदाज कसा कराल? आपल्या अंदाजाच्या पुष्टीसाठी काल्पनिक आकडेवारी लिहा.
- (c) Do you recommend 'Merger' as a business strategy to cope-up with keen competition in global market? Justify your answer. 10
जागतिक बाजारपेठेतील तीव्र स्पर्धेला तोंड देण्यासाठी आपण विलीनीकरणाची (Merger) शिफारस कराल का? आपल्या शिफारसीचे समर्थन करा.

SECTION - B

विभाग - B

4. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) Distinguish between Marketing Research and Marketing Information System. 15
विपणन संशोधन आणि विपणनविषयक माहितीची प्रणाली यामधील भेद स्पष्ट करा.
- (b) State the various factors influencing the choice of distribution channels. 15
वितरण साखळीच्या निवडीवर परिणाम करणारे विविध घटक सांगा.
- (c) State and explain the salient features of 'International Business'. 10
'आंतरराष्ट्रीय व्यवसायाची' ठळक वैशिष्ट्ये नमुद करून स्पष्ट करा.

9. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा :

(a) Describe the principal types of databases and the advantages and disadvantages of each. 15

'डेटाबेसच्या' प्रमुख प्रकारांचे वर्णन करून त्या प्रत्येकाचे गुणावगुण सांगा.

(b) What sources of recruitment would you prefer-Internal or External ? Justify your answer. 15

भरतीचा कोणता स्रोत आपण पसंत कराल? अन्तर्गत वा बहिर्गत भरती. आपल्या उत्तराचे समर्थन करा.

(c) How far the 'Human Resource Accounting' (HRA) is useful in the area of Human Resource Management ? 10

मानवी संसाधन लेखांकन हे मानवी संसाधन व्यवस्थापनाच्या क्षेत्राला कसे उपयुक्त ठरते?

5. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) Suggest 'Competitive Strategies' to deal with competitors in India. 15
भारतामधील स्पर्धकांना सामोरे जाण्यासाठी 'स्पर्धात्मक व्यूहरचना' सूचवा.
- (b) Define 'Consumer Behaviour'. "Studying consumer behaviour is a prime task in changing market situation". Discuss. 15
'उपभोक्त्याचे वर्तन' या संज्ञेची व्याख्या द्या. "बदलत्या बाजारपेठविषयक स्थितीमध्ये ग्राहकांच्या वर्तनाचा अभ्यास करणे हे एक महत्वपूर्ण कार्य आहे" चर्चा करा.
- (c) Critically examine the role of international business in global market. 10
जागतिक बाजारपेठेमध्ये आंतरराष्ट्रीय व्यवसायाच्या भूमिकेचे चिकित्सात्मक परीक्षण करा.

SECTION - C

विभाग - क

6. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) What do you mean by 'Production Management' ? State its' functions. 15
'उत्पादन व्यवस्थापन' म्हणजे काय? त्याची कार्ये सांगा.
- (b) Which factors would you consider for selecting plant site for a business enterprise ? 10
एखाद्या व्यावसायिक उपक्रमासाठी जागेची निवड करताना आपण कोणते घटक विचारात घ्याल?
- (c) "Inventory control works like blood circulatory system in human body". Discuss. 15
'सामुग्री तालिका नियंत्रण हे मानवी शरिरातील रक्ताभिसरण संस्थेप्रमाणे काम करते' - चर्चा करा.

P.T.O.

7. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) Define 'Production Planning'. Enumerate it's main objectives. 15
'उत्पादन नियोजनाची व्याख्या द्या. त्याची महत्त्वाची उद्दीष्टे सांगा.
- (b) Suggest an ideal procedure for scientific purchasing of materials. 10
सामुग्रीच्या शास्त्रीय खरेदीसाठी आदर्श कार्यपद्धती सूचवा.
- (c) Define the term 'plant layout'. Discuss the factors influencing a layout. 15
'यंत्रसंचाची रचना' या संज्ञेची व्याख्या लिहा. यंत्रसंचाच्या रचनेवर परिणाम करणाऱ्या घटकांबाबत चर्चा करा.

SECTION - D

विभाग - ड

8. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) What is D.S.S. ? State and explain in brief the components of D.S.S. 15
डी.एस्.एस्. म्हणजे काय? डी.एस्.एस्. चे घटक सांगून त्यांचे थोडक्यात स्पष्टीकरण करा.
- (b) Which factor would you consider for promotion Seniority or Merit ? Justify your answer. 15
आपण बढतीसाठी कोणता निकष वापराल? सेवा-जेष्ठता की गुणवत्ता की गुणवत्ता आपल्या उत्तराचे समर्थन करा.
- (c) Explain the terms : 10
संज्ञा स्पष्ट करा :
- (i) Job Enrichment.
कार्य समृद्धीकरण.
- (ii) Job Enlargement.
कार्य विस्तारीकरण

P.T.O.